

MP MONITOR

prawa pracy i ubezpieczeń

WYDANIE SPECJALNE 1/2019

Bożena Pęsko

Potrącenia komornicze i administracyjne z wynagrodzeń

**UWZGLĘDNI
ZMIANY
Z PAKIETU
ALIMENTACYJNEGO**

CZASOPISMO POLECA

INFORLEX

KADRY I PŁACE

Profesjonalnie ludzkim językiem

inforlex.pl

Bożena Pęsko

Potrącenia komornicze i administracyjne z wynagrodzeń

Prezes Zarządu
Ryszard Pieńkowski

Dyrektor Centrum Wydawniczego
Marzena Nikiel

Zespół redakcyjny:

Bożena Goliszewska-Chojdak – redaktor prowadzący
Monika Rodziewicz – redaktor graficzny
Elżbieta Marszałik – korekta

Publikację polecają eksperci

© Copyright by INFOR PL S.A.
Warszawa 2019

INFOR PL S.A.
01-042 Warszawa, ul. Okopowa 58/72
www.infor.pl

Biuro Obsługi Klienta
01-042 Warszawa, ul. Okopowa 58/72
tel. 22 761 30 30, e-mail: bok@infor.pl
Infolinia: 801 626 666

Księgarnia internetowa: www.sklep.infor.pl
Profesjonalne księgarnie stacjonarne w kraju oraz księgarnie internetowe

Druk: MCP

Publikacja jest chroniona przepisami prawa autorskiego. Wykonywanie kserokopii bądź powielanie inną metodą oraz rozpowszechnianie bez zgody Wydawcy w całości lub części jest zabronione i podlega odpowiedzialności karnej.

ISBN 978-83-8137-501-6

Spis treści

Wykaz skrótów	5
Wstęp	7
I. Zasady współpracy pracodawcy i innych podmiotów zatrudniających z komornikami i administracyjnymi organami egzekucyjnymi w zakresie udzielania informacji o dłużniku	8
1. Podstawa do wszczęcia egzekucji sądowej	8
2. Komornik i jego właściwość miejscowa	13
3. Podstawa do wszczęcia egzekucji administracyjnej	14
4. Świadczenia niepodlegające egzekucji	16
4.1. Wyłączenia z egzekucji sądowej	17
4.2. Wyłączenia z egzekucji administracyjnej	20
5. Stosowanie przepisów o zwolnieniu z egzekucji do wynagrodzenia za pracę i innych wierzytelności	22
6. Przebieg egzekucji z wynagrodzenia za pracę	22
7. Przebieg egzekucji z innych wierzytelności	31
8. Zbieg egzekucji sądowej i administracyjnej	35
9. Żądanie organu egzekucyjnego podania danych dłużnika a RODO	37
10. Konsekwencje niezastosowania się do wezwania organu egzekucyjnego	39
II. Zasady dokonywania potrąceń z wynagrodzenia za pracę i innych wierzytelności	42
1. Egzekucja i potrącenia z wynagrodzenia za pracę	42
1.1. Potrącenie a egzekucja	42
1.2. Podstawa do dokonania potrącenia	45
1.3. Wynagrodzenie za pracę i inne wypłaty podlegające potrąceniu	47
1.4. Kolejność dokonywania potrąceń i odliczeń	49
1.5. Granice potrącenia i kwoty wolne od potrąceń	57
1.6. Wynagrodzenie będące podstawą dokonania potrąceń	63

2. Egzekucja i potrącenia z wierzytelności umów cywilnoprawnych	66
2.1. Przychód z umowy cywilnoprawnej jedynym źródłem utrzymania	67
3. Egzekucja i potrącenia z zasiłków finansowanych z FUS	74
3.1. Granice i kwoty wolne od potrąceń	76
4. Odpowiedzialność pracodawcy za potrącenia z tzw. pakietu alimentacyjnego	87
5. Świadectwo pracy i inne dokumenty potwierdzające egzekucję	89

Wykaz skrótów

Akty prawne

KC, k.c. – ustawa z 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (j.t. Dz.U. z 2018 r. poz. 1025 ze zm.)

KP, k.p. – ustawa z 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (j.t. Dz.U. z 2018 r. poz. 917 ze zm.)

KPC, k.p.c. – ustawa z 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (j.t. Dz.U. z 2018 r. poz. 1360 ze zm.)

pakiet alimentacyjny – ustawa z 6 grudnia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu poprawy skuteczności egzekucji świadczeń alimentacyjnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 2432)

RODO – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.UUEL Nr 119, str. 1 ze zm.)

ustawa emerytalna – ustawa z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j.t. Dz.U. z 2018 r. poz. 1270 ze zm.)

ustawa o pdof – ustawa z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (j.t. Dz.U. z 2018 r. poz. 1509 ze zm.)

ustawa zasiłkowa – ustawa z 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (j.t. Dz.U. z 2017 r. poz. 1368 ze zm.)

Inne

FUS – Fundusz Ubezpieczeń Społecznych

KRS – Krajowy Rejestr Sądowy

MRPiPS – Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

MS – Ministerstwo Sprawiedliwości

NSA – Naczelny Sąd Administracyjny

SA – Sąd Apelacyjny

SN – Sąd Najwyższy

WSA – Wojewódzki Sąd Administracyjny

Wstęp

Jednym z obowiązków pracodawcy (a także innego podmiotu zatrudniającego) jest współpraca z komornikiem lub administracyjnym organem egzekucyjnym w zakresie ustalenia możliwości wyegzekwowania zadłużenia wymagalnego na podstawie tytułów wykonawczych od osób zatrudnionych (obecnie i w przeszłości). Tytułem wykonawczym jest zarówno np. wyrok sądu zaopatrzony w klauzulę wykonalności, jak i deklaracja podatkowa czy deklaracja ZUS, ale też ugoda sądowa. Wierzycielem zatrudnionych może być również podmiot, który zatrudnia te osoby. Ma on prawo zaspokajać swoje należności bezpośrednio od dłużnika będącego pracownikiem lub inną osobą zatrudnioną. Obowiązek informacyjny, a następnie wykonawczy w zakresie egzekucji z wynagrodzeń i innych wierzytelności został nałożony na podmioty zatrudniające na mocy przepisów prawa. Jakikolwiek uchybienia w tym zakresie są sankcjonowane grzywną, a także odrębną odpowiedzialnością wobec wierzyciela z tytułu poniesionej przez niego szkody.

Przy dokonywaniu potrąceń i egzekucji z wynagrodzenia za pracę i innych przysługujących wierzytelności (np. zasiłków z FUS, wynagrodzenia z tytułu realizacji umowy cywilnoprawnej) należy wykazać się znajomością w szczególności następujących aktów prawnych:

- ustawy z 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy,
- ustawy z 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego,
- ustawy z 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny,
- ustawy z 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz rozporządzeń wykonawczych wydanych na podstawie tej ustawy,
- ustawy z 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych,
- ustawy z 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa oraz rozporządzeń wykonawczych wydanych na podstawie tej ustawy,
- ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
- ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych,
- ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

I. Zasady współpracy pracodawcy i innych podmiotów zatrudniających z komornikami i administracyjnymi organami egzekucyjnymi w zakresie udzielania informacji o dłużniku

1. Podstawa do wszczęcia egzekucji sądowej

Podstawą zobowiązującą do wszczęcia egzekucji z wynagrodzenia lub innej wierzytelności jest tytuł wykonawczy. Organ egzekucyjny wszczyna egzekucję administracyjną na wniosek wierzyciela i na podstawie wystawionego przez niego tytułu wykonawczego, sporządzonego według ustalonego wzoru. Za tytuł wykonawczy uznaje się również jednolity tytuł wykonawczy oraz zagraniczny tytuł wykonawczy.

Tytułami wykonawczymi są tytuły egzekucyjne zaopatrzone w klauzulę wykonalności (art. 776 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego).

Klauzulę wykonalności definiuje się jako formalne wyrażenie przez sąd (lub administracyjny organ egzekucyjny) dopuszczalności wykonania tytułu egzekucyjnego, który określa roszczenia wierzyciela warunkujące wszczęcie postępowania egzekucyjnego, mające na celu doprowadzenie do przymusowego spełnienia świadczenia przez dłużnika.

Sąd Najwyższy w wyroku z 25 października 2007 r. (sygn. akt II BP 11/07) uznał, że:

SN (...) *wymagalność zapłaty wynagrodzenia wynika dopiero z orzeczenia sądu uwzględniającego żądanie, a w istocie od spełnienia warunku podjęcia pracy (zgłoszenia gotowości do pracy) po orzeczeniu przywracającym do pracy. Roszczenie o wynagrodzenie staje się wymagalne dopiero od podjęcia pracy, czyli pod warunkiem (art. 786 § 2 KPC). Dopiero od daty tego zdarzenia pracodawca pozostaje w opóźnieniu w zapłacie zasądzonego wynagrodzenia (art. 481 § 1 KC w związku z art. 300 KP). Pracownikowi wypłaca się utraczone wynagrodzenie, lecz z odsetkami dopiero od podjęcia pracy.*

Każdy tytuł egzekucyjny powinien wskazywać wierzyciela i dłużnika, oraz jasno i zrozumiale określać świadczenie, do którego spełnienia zobowiązany jest dłużnik.

Tytułami egzekucyjnymi są (art. 777 Kodeksu postępowania cywilnego):

- orzeczenie sądu prawomocne lub podlegające natychmiastowemu wykonaniu, jak również ugoda zawarta przed sądem; sąd odmawia nadania klauzuli wykonalności albo zatwierdzenia ugody zawartej przed mediatorem, w całości lub części, jeżeli ugoda jest sprzeczna z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa, a także gdy jest niezrozumiała lub zawiera sprzeczności (art. 183¹⁴ § 3 Kodeksu postępowania cywilnego);
- orzeczenie referendarza sądowego prawomocne lub podlegające natychmiastowemu wykonaniu;